

Péntek Imre

Tárlatról-tárlatra

Pelso

IX. Országos Kerámia és Gobelin Biennálé a Balatoni Múzeumban

Nagy
Judit:
Vadkacsák
-francia
gobelin

Nem lehet eldönteni, valóban Keszthely-e a Balaton fővárosa, de a Balatoni Múzeum mindenestre rangos, „fővárosi” programokkal mutatkozik be felújítás utáni időszakában. A munkálatok sem zavarták meg a hagyományteremtés folyamatát, legalábbis, ami a Pelso kiállítás-sorozatot illeti. A szervezők a 97-es alapító okirat szerint – a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, a Magyar Képző-és Iparművészek Szövetsége, valamint a Zala Megyei Önkormányzat és Keszthely Városa – két évente megteremtik a feltételeket, hogy a textilművészet, ezen a belül is a gobelin műfaját kultiválók, valamint a keramikus művészek közös tárlaton, előre meghatározott

témában bizonyítsák szakmai kvalitásaikat. A kortárs művészet legjobbjai vonulnak fel, hogy műfaji- anyaghasználati kötöttségek ellenére, szabadon szárnyaló fantáziával hozzák létre a maguk műformáját, „ajánlatát” a témára. Az előző, a 2011-es *Pannonia Provincia* után logikus volt az idei választás: *Római limes a Duna mentén*. Míg az előző tárlat a provincia (színes, változatos) hétköznapi életének motívumait villantotta fel, addig az idei a „határ-területre” merészkedett, amikor az alkotókat az elválasztó-összekötő birodalmi limes pannóniai szakaszával szembeállította. S míg Pannonia belül volt e védvonalon, gazdagon kibontakozó kultúréletével, addig a Dunán túli vidék a barbá-

rok nyughatatlan világa volt, ami ellen éppen a „limes”, a különféle anyagból, építészeti formával készült fal, erőd-rendszer védte, óvta a provincia népét, a római polgárok életformáját.

A többféleképpen is csoportosítható művek közül először nézzük azokat, amelyek ennek a „védelemnek” a gondolatát fogalmazták kerámiába, illetve textilbe. Miszy Mészáros Gábor *Határ táj I-V.* a harcok romjait érzékelteti fekete kerámia töredékeivel, Zakar József *Fellegvára* az erődítmény-gondolatot mintázza újra, mint egy földből előkerülő, archeológiai leletet. Csernyánszky Katalin *Zöldellő limese* a vegetáció erejét érzékelteti az emberi törekvéseken. Kun Éva *Limes fal* –a rusztikus, erőteljes téglakő formáit, anyagimitációit alakítja sűrített kerámia kompozícióvá, míg Tóth Livia *A fal* címmel textiltől készíti – talán repkényre utaló – levelekkel befuttatott, „lággy” alakzatot. Az egyik legdirektebb mű Debreczeni Zsóka és Pelcz Zoltán munkája, mely a lándzsás harcosokkal megrakott hajót „úsztatja” élénk, élénk kék színekkel mázazott kerámiából. („Ha békét akarsz, készülj a háborúra”) Berzy Katalin *A centurió díszisakja* e harcias sereg egyik pompás kellékét alkotta meg, meggyőző, hiteles részletekkel. Högye Katalin *Őrzőke* (kerámia) szintén ennek a hivatásnak állít emléket. Lakatos Réka *Vizi határa* csak jelzi, stilizált formákkal „járja körül” a témát: látványos, absztraktba hajló motívumokkal köti össze a kék szalagokkal áttört tájformációkat. E körben kell megemlíteni a *Duna-Limes kárpit* címmel, 26 művész által készített, nagy méretű, gazdag ornamentikával készített, térképre utaló, jelképi erejű alkotást. (Joggal kapta az Emberi Erőforrások Minisztériuma díját.)

A „határon belüli” római-pannóniai motívumok fragmentális megjelenése igen változatos formákat ölt (talál). Nagy Judit *Vadkacsái* a Duna (Danubia) vízfelületéről szállnak a magasba (a kárpit magasába), míg Vásárhelyi Kata *Cantus avium (A madarak éneke)* címmel látványos elemekkel szövö képpé a képzelet madarának „lebegő” ének-produkcióját.

A pannóniai idillium számos művet ihletett: Maevszka-Koncz Bojana *Napfelkelése* vagy E. Szabó Margit: *A nap bearanyoz* című műve szép példák erre. Tóth Livia „textilbarázádái”

a *Munkák és napok* című Hesiodos költemény hangulatát idézik. Németh János – a kerámia művészet zalai doyen-e – jellegzetes, mázatlan kerámia reliefjével, tondójával, a *Szőlővivőkkel* tette le névjegyét a színvonalas anyagban. A római köemlékek, vésetek, feliratok nyomaival játszik el Szemereki Teréz *Római jelek és törvények* című kerámia lapjain, míg Magyar Mária *Egy római ló* címmel készült plasztikája a harcias időket idézi meg. A vallási jelképek nyomába ered Széles Judit (textil) *Kömlödi Jupitere*, az oppidumnak hódol Kányási Holb Margit *Városterképe*. (Ugyancsak textil.) Érdekes megoldás Makkai Mária *Pannonia provincia zászlója* című, „textil-rekonstrukciója”. E római formajátéknak bizarr és hatásos megjelenítője Takács Zsuzsa *Triumvirátusa*, vagy Ferenczy

Szemereki Teréz:
Római jelek és törvények
- 2013

Németh
János:
Szület
Pannóniában
- 2013

Zsuzsa *Satiryconja*. Stössel Nándi pedig groteszk faun-fejet mintázott kerámiából. Ráthonyi Kinga *Pillangó* című kerámia-ékszere a szakma bravúros teljesítménye. Ugyancsak figyelmet érdemelnek azok a munkák, amelyek a jelen és múlt szálait-formáit játsszák egymásba. Ilyen Bornemissza

Eszter *Akkor és most* című textil kompozíciója, vagy Simán-Kövért Annamária *Metropolis*a.

Az áttételesebb megoldások közül kiemelkedik Kutak Adrien *Föld, víz, tűz* című plasztikai együttese, mely a három elemnek létalkotó erejét érzékelteti plasztikáinak bravúrosan megdolgozott felületével. Bedő Ilona a víz és az ember kapcsolatát jeleníti meg, három fázisban (*Eső, Kitekintés, Özönvíz*) Kun Éva finom formai utalásai – akantusz levelekre, áldozati edényekre, a képen átsuhanó fecskére vagy a farktollait kiterjesztő pávára - sűrítetten fogalmazzák meg a pannon lét továbbélő motívumait.

Valamikor egy művészettörténész barátom kiállítást akart rendezni *Örökségünk: Pannónia* címmel. A Pelső biennálé kiállítása nem csak felvállalta, megvalósította ezt a fontos, a római örökséget újraértelmező, az itt születő kultúrák folytonosságát jelképező tárlat-sorozat. Iparművészeink látványosan, hitelesen, szakmai-technikai felkészültségük maximumát adva, formaalkotó eredetiségükről bizonyosságot téve, ország-világ előtt, tág horizontú kontextusokkal élve ismételten bizonyítják: jól sáfárkodnak ezzel az örökséggel. Múltunk máig ki nem apadó forrásával.

Kubó Éva: Limes, 423

Bukta Imre: Kocsmai képek (Fehér Ökör) - 2004

Egyoldalú Másik Magyarország

Bukta Imre műveiről

Azt hiszem, 2012 a kortárs képzőművészetben Bukta Imre éve volt. A Múcsarnokban rendezett nagyszabású retrospektív kiállítása, méghozzá provokatív: *Másik Magyarország* címmel, széleskörű elismerést kapott a sajtóban s a közönség részéről. Pedig nem könnyű szembesülni azzal a kiábrándító vidék-képpel, amit a festő-preformansz művész elének állít. A vidék megszokottan a hagyomány (örzés), a stilizált népiség, az idill terepének számít, még ma is. Nos, kétségtelen, ez ellen a tradicionális megközelítés „ellen” dolgozott a művész, közel harminc év találékony, állhatatos destrukciójával. Sok minden kellett ehhez: hisz hihetetlen mélységből indult, autodidaktaként. Vitathatatlan tehetsége, szívóssága azonban utat tört magának, ezt az egyéni felhajtó erőt erősítette fel, legalizálta a szentendrei Vajda Lajos Stúdió, melynek meghatározó tagjává vált.

Mégis, fe Lugossy László vagy f. Zámbo István hamarabb elfogadtatta magát. Mert több szállal kötődtek a hagyományos festészeti-szobrászati kifejezőmóddhoz. S elutasításuk sem volt oly kérlelhetetlen. Azonban Bukta Imre monumentális tárgykollázsai, objektjei – melyeken

zsíros, agyonhasznált aktatáskák vagy lefosztott kukoricacsutkák sorjáltak – nem kis ellenállásba ütköztek. Emlékszem 1985-ös fehérvári kiállítására, az Ifjúsági Házban, bizony meghökkentette ez még a modernista megnyilatkozásokhoz szokott helyi közönséget is. Kínálkoztak a kulcsszavak: mezőgazdasági, rurális, vidéki. De már kezdetben ennél többről volt szó. Bukta Imre radikálisan szakított a korábbi vidék-szemlélettel, melyben éltek (ha halványan is) a népi tradíciók, a népművészet, az egészséges világszemlélet, a mindenkori magyar megújulás forrásai; ő a vidék szociális dimenzióit kívánta – pőrén, lefosztva minden illúziótól – megjeleníteni. A szocialista módszerekkel tönkretett magyar falu, falusi ember nem épp fennkölt, bűzös-munkaszagú világát állította a szocialista ideológia steril „íróasztalára”.

A botránkoztató gesztus valóban forradalmian újszerűnek bizonyult, ezért ódzkodtak tőle a pártállam esztétikai korifeusai. Harcias metódus egyszerre kétfelé vágott: megkérdőjelezte a szocialista művészet felfelé stilizált, heroikussá eszményített munkáskörnyezetét, másrészt – lássuk be – a népi gondolkodás, törekvések kiüresedett kliséivel is „vitába szállt”. Hisz míg mindkét

Bukta Imre:
Tescoban
- 2006

előadásmód felfelé stilizálta a valóságot, Bukta Imre lefelé, brutális sokk-ütéseket vitt be látványvilágával az eszményítés szalonjaiba. Eltávolodott Samu Géza mitikus teknő-állataitól, sámán-oltáraitól, ef Zámbo István gigászi erejű Miska-kancsóitól. Ha úgy tetszik, a pokol egy bensőbb körébe lépett át.

Ebben a gagyvi világban nincs mítosz, szakralitás, áhítat, csak lepusztult alakok (majdnem azt írtam: alkatok), „megnemesedett” giccs, a tömegkultúra konzumeszközei, az iparosodott mezőgazdaság technológia lángszórói és locsolócsövei. Ez a „tartomány”, közeg kezdettől olyan, amilyen. Ebben nincs fejlődés: itt megállt, megpenésedett az idő. Állnak az órák, megmerevedtek a mozdulatok. Bukta Imre – ahogy rátalált erre a szociális pusztaságra, erre a lelketlen, magára hagyott környezetre (ahogy felismerte ennek eruptív erejét) – azóta nem változott, nem változtatott. Megtalált emberietikai és művészi önazonosságát évtizedeken át megőrizte, ugyanaz maradt, csak kiterjesztette ennek a határait, mennyiségileg fokozta a fokozhatatlant. (Miközben fantasztikus tömegű műtárgyat állított elő.) Installációin, képein tárgyak, eszközök zsúfolódnak, mintha maga a természeti anyag türemkedne az általa megálmodott (de) formációkba. Ez pedig azért érdekes, mert Bukta Imre tehetsége ezt a formátlanságot is költői elánal adja elő. Valami naiv bájjal, megnyerő stilizálással,

számtalan geggel, eredeti ötletekkel. A destrukció szelleme – mely áthathatja művészetét – egyszerre gúnyt és iróniát ébreszt a megszokott közhelyek láttán, és mosolyra ránduló arcunkon megfagy a mosoly. Képeinek folyama – végtelenített vizuális bohóctréfa. Mely persze kellő komolysággal van átítatva.

De mi történik akkor, ha az egyik ellenfél eltűnik a porondról? A szocialista kánon már több két évtizede nem létezik, de az új társadalmi berendezkedés nem csak változatlanul hagyta, de fel is erősítette a Bukta Imre által érzékelt folyamatokat. Lelki, szociálpszichológiai, erkölcsi jelenségeket. A vidék elnyomorodását. A mélyszegénység színtereinek kallódó silányságát, amelyben élni kényszerül a gumicsizmás ember. A tőkés mezőgazdaság is megtette a magáét. Kielezte az ellentéteket, növelte a kilátástalanságot. A végletes szegregáltság érzését, hogy innen nem lehet elmenekülni. A föld, a kocsmá és családi ház(szoba) szent háromságában zajló vegetációt gyufaszálakból kirakott (türelem)játékkal lehet „re- vagy dekonstruálni”. Hát ez lenne Bukta Imre végtelen birodalma, amelyet feltérképezni egy élet kevés. Leonardo – ha hihetünk a kortársaknak – a Mona Lisa-t nem adta ki a kezéből, egész életében javított rajta. Nem ismeretlen ez a mentalitás: EGY mű születessen, de az legyen tökéletes. Bukta Imre ellentétes felfogást vall: ezt az irdatlan tárgyhalmozatot, kacat-vacak kelléktárat hasonló mennyiségű „műtárgy” képezheti csak le. Hát ez volna a „másik Magyarország”. A szociális szántó, tarolt erdő, megrebbent falvak, összebújó házacsok, szemetes udvarok, dísztelen, roncsolt, láncfűrésszel sebzett vidék, melyben a csonkolt tuskók kékrítmusa kelt némi derűt, a kukoricaszárból épített Eiffel-torony árnyékban.

Csak az a baj, hogy ez a „Magyarország” bárhol lehet, itt, közép-kelet Európában. Bármely szomszédos országban, de még távolabb is. Ez egy civilizációs szerű, s mint ilyen, torz, hamis, így nem is igaz. A lefelé stilizálás eleve tagadja a meglévő szépséget, harmóniát, a szociális dimenzió egyoldalúsága pedig történelmet, a múltat, a nemzedékek tájformáló erőfeszítéseit. Számomra itt, ezen a ponton kérdőjeleződik meg Bukta Imre törekvéseinek érvényessége, művészi értelemben –

persze. Számtalan más szempontból munkássága érdekes, ahogy többen is írták: „eredeti”. De nem magas művészet. Fragmentum. Periférium. Oldalhajtás – hogy mi is biomorf kifejezéssel éjünk.

Ennek a műtárgytömegnek valóban kvalitásos kollekciójával találkozhattunk a zalaegerszegi Városi Kiállítóteremben, a magányújtó Völgyi-Skonda házaspár jóvoltából. A vegyes technikájú művek, köztük tusrajzok (*Udvar, Traktoros, Farönkök a szőlőben*) Bukta Imre lényegkiemelő látásmódjáról tanúskodnak, amikor a köznapi jelenségekben észreveszi a ritmust, az arányok játékát, vagy a természet adta szerkezetet (*Kerítésen át*). E többnyire ember nélküli helyszínek, tájrészletek, udvarbelső, utcaképek közt kiemelkedik a *Vidéki fürdő éjjel* című festmény. A jellegzetes építmények, gépészeti formák közt a megvilágított út a medencébe vezeti a tekintetet, mely fölött páras-fényes gomolygás ragyog. A kisszerűség, az elhanyagoltság itt bensőséges hangulatot képes közvetíteni, valamilyen humanizált üzenetet, mely kedvessé, meghitté varázsolja az „éjjeli látományt”. Többen is felfigyeltek arra, hogy a festő – már egyetemi képezettséggel felvértezett festő – új képein felerősödik a narrativitás. De fogalmazhatunk úgy is, hogy az erőteljes zsánerek, mint a *Disznóölés*, *Disznóvágás* vagy a *Gazdag ember udvara* (disznók közt szeretettel szemlélt krokodillal), feloldják a tömény látványkoncentrációt, és megértő, azonosulásról árulkodó humorral mesélnek erről a zárányos életformáról, helyzetéről. E kollekció permetezője épp oly jellegzetes Bukta-figura, mint a láncfűrész favágó (homlokán izzadtságcseppekkel). A korcsolyázó cigánylányok (asszony) – rikítóan színes ruhákban - már bizarrabb irányba viszi a képzeletet (*Cigánylány korcsolyával*), vagy netán a *Szomszédom, Sanyi* – a ferde éthordóval, melynek tartalmába is belelátunk. S még valami: a dekorativitás, díszítés is mind erőteljesebb formákat ölt. A beúsztatott sávok, pöttyök, betétek, kubisztikus motívumok, mintha a kései szecesszió rurális változatával lenne dolgunk. S végül a portrék – melyek inkább típusok – , mint a *Cigánylány*, a *Tesco-ban*, *Muskátlis lány* vagy az *Első áldozó* – e világ megszokott, elvárt pózait közvetítik. Köztük a legmegragadóbb a *Madonna* (nyulas Madonna), mely két puska-golyó lyuggatta

nyuszit tart a kezében, ám ha jobban odafigyelünk, a Madonna arcán is golyók nyoma látható. Az áldozat(ok) és a velük való (szakrális) azonosulás szép példája ez.

Ebben a témakörben is külön csoportot alkotnak a „kocsmaképek”. Mint a *Fehér Ökör*, vagy a megváltás jelképét felvonultató: *Bárány a kocsmában* – Jézus a báránnyal. (Mintha Jézus az itt dülöngélő „kocsmabárányokat” is magához emelhetné...)

Bukta Imre:
Táj villany-
oszloppal
- 2000

Bukta Imre:
Disznóölés
- 2004

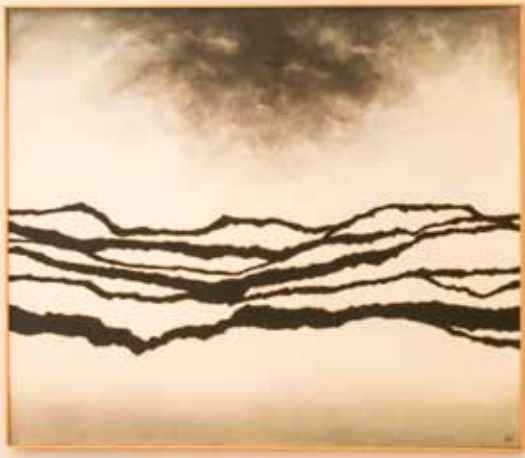

Végül mit mondhatnánk? Bukta Imre ellentmondásos oeuvre-je ma úgy tűnik, „mennybe megy”. Gesztusai, gegjei, fragmentális megoldásai teljes értékű műalkotásként de-finiálódnak. (A kritikátlanság kórusának hangzatai (hangzavara) közepette.) Annak ellenére ez a véleményem, hogy a művész maga is érzi ennek a „hódításnak”

ideiglenességét, s komoly erőfeszítéseket tesz a „hagyomány visszahódítására”. (Lásd: *Krumplievők*) Lehet, hogy „idejét múlt formafikciókkal” van dolgunk, ahogy Frank Kermode írja *Mi a modern?* című tanulmányában? Akárhogy is: kérdezni szabad...

Bukta Imre:
Utca Erdélyben
- 2009

Enteriőr Erdős János és Mosonyi Tamás munkáival

Pécsi „élet-jelek”

Zalaegerszeg és Pécs kulturális kapcsolatai mindig is erősek voltak. Az utóbbi években főként a képző-és iparművészet vonalán alakult ki együttműködés. Egyrészt az egerszegi „adys” gimnazisták – képzőművész tanáraik hatására – szívesen választották továbbtanulásuk színhelyéül a pécsi JPTE képzőművészeti karának szakait, másrészt nem kevesen az általános iskolából egyesek a Pécsi Művészeti Szakközépiskolába jelentkeztek, felvételi esélyeiket növelendő. Nem beszélve arról, hogy az Ady Gimnázium művész tanárai közül többen is Pécsen szereztek diplomájukat. A kapcsolat tehát oda-vissza működik, s meg-megújul a fiatal korosztályoknak köszönhetően. Újabb impulzust kapott a kölcsönhatás azáltal, hogy Horváth M. Zoltán festőművész – sajátos kettős kötődésben (Zalaegerszegen és Pécsen élve) – került a Pécs Baranya Művészeinek Társasága élére. Nyugat-Pannónia „meghódítása” – azaz bemutatkozás e térségben – nyilván Zalaegerszeggel kezdődött, hisz a város a „nyugati kapu”, akár a szomszédos országokat tekintve is.

A 2002-ben szerveződött társaság tagjai június-ban, a Gönczi Galériában adtak ízelítőt újabb munkáikból. Ismert és felkészült művészekről van szó, mindannyian – tizennyolcan

– legjobb és jellegzetes alkotásaikkal képviseltették magukat. Ahogy az lenni szokott, az ilyen társulásoknál, többféle törekvés, irányultság is jelen van a csoportban. A hiperrealista (fotorealista) stílustól az elvont absztrakt kifejezésig. Fejős Miklós nagyfelbontású fotókat készít csendélet-témákra. A szinte festményként ható fotókon a klasszikus csendélet kellékeit alkalmazza, a holland festészetben megszokott gyümölcs-virág, finom étkek összeállításokkal, míg az egyikén megjelenik a „modern változat”: felbontott májkrém, párizsi, félbehagyott zsemlye, valamint a felületet uraló, felnyitott Colás palack dehonesztáló tárgyai alkotnak kontrasztot a korábbi elegáns, bőséget, gazdagságot sugárzó „előképekkel”. Horváth Gábor fotója – *Preszociális kalandok* – a járókelők váratlan „találkozásának” vizuális balladáját adja elő, visszafogottan, piros és kék háttérrel, az üres utca díszletei között.

Nyilas Márta lazább, oldottabb, széles ecsetvonásokkal festi meg a maga utcai jelenetét: *Pécs-Gyárvárosi esemény* címmel. A főhős eszett női alak, a figyelem és közöny gyújtópontjában. Az „esemény” brutalitását a lazúrosan, fényfoltokkal festett felület fény-árnyék játéka enyhíti. Bükkösdí Kálmán posztimpressionista tájképe kiváló

Ritecz Szilvia:
Mínosz király
emlékére
- kerámia

mesterségbeli tudásról árulkodik: pasztelles, sárgás-zöldes színhatású, a grandiózus természeti formák előtt hódoló festménye, a *Bellastriga*, képes a szakadék és hegy, a mélység és magasság furcsa, szokatlan perspektíváját is érzékeltetni. Somody Péter *Vadász anxiá*-án a dekoratív, ugró szarvas válik elmosódó (zöld) tapétamintává. Horváth Dénes két festménye – *Világok találkozása*, *Színkép* – inkább tanulmánynak, vázlatnak tűnik; a figuratív motívumokkal áttört, színes, geometrikus formációkkal játszó felület igazán mély nyomot nem hagy a nézőben. Két női alkotó vörös formációkkal hívja fel magára a figyelmet: Tari Eszter misztikus izzással veszi körbe a maga kitárulkozó, a kiteljesedés sugárzása után nyújtózó

női alakját (*Annuntiatio*, 2012), Kiltau Kinga *Feszült forma* címmel vetíti ki egy erotikus egymásba fonódás lüktetését, érzelmi hullámvázát. Szántó István fiatal festő, aki a hagyományt (mint olyat) választotta doktori témájául, ez alkalommal is e kutatás, újraértelmezés „eredményeiből” ad ízelítőt. Cím nélküli művei a „mézeskalácscsív” motívumait dolgozzák fel, a cukormáz fonatokra emlékeztető, ornamentikus- vonalas konstrukciójából a „szív-váz” alakzata válik emblematikus jellé. Ráadásul különleges, enkausztkus (viaszos) technikával dolgozik, amely az érzékek más tartományaira is ingerlően hat. Némileg Schéner Mihály és Németh János törekvéseivel rokon a módszere, csak biztatni tudjuk, hisz e téren bőven van felfedezni, újragondolni való.

Herczeg László *Jelek és jelképekje* a mirói érzéki-absztrakt nyomát követi, míg Kósa Ferenc *Fehér kert-fekete kert*-je a kalligrafikus jelekből készít szinte tapintható, organikus alakzatot. Ernszt András *Rózsaszínű áttűnése* egy következetes festői gondolkodás újabb állomása: a rácsozatok, sávok, rések, eloszlások vibráló, irizáló változatos alakzatait alkotja meg, finoman felvitt sárgás-zöldes színstruktúrák variálásával. Optikai kalandokra csábítva tekintetünket. Azt hiszem, a kollekciónak hatásosabb műveit ezúttal az idős mester, Erdős Jánostól láttuk. (*Kép 30. Kép 38*) Hogy lehet egy absztrakt műnek íve, kifutása, kompozícióból adódó

Kiállítási
interiőr
Szántó István,
Kuti László
és Bükkösi
Kálmán
munkáival

Kiállítási enteriőr a Gönczi Galériában, Zalaegerszegen

drámai feszültsége, azt egyértelműen bizonyítják tusfestményei. A képfelületen nem kalligrafikus tradíció jegyei dominálnak, hanem fekete vonalak, sávok – szinte villámcsapásra emlékeztető – egyéni érzelmi állapotot tükröző impulzusai.

Horváth M. Zoltán továbbra is a színek mélységeivel, valórjeivel képez káprázatosan gazdag felületeket. Lírai absztrakciója nem hagy kapaszkodót a képzeteknek, bele kell törődnie abba, hogy e nyughatatlan, képlékeny, amorf formációk alkotnak szerves, szinte organikus mintázatot. E mintázat spontán módon, az ösztönös szín-és (de)forma alakítás, a tudatalatti színeképzeteinek kivetülése/kiáradása nyomán születik meg. A benne rejlő energia készíti a képet szinte térbeli kalandokra, több elemből álló konstrukcióba. A játékosan ívelődő geometrikus „keret” finoman érzékelteti a mű „többrétegűségét”, a struktúrák egymásra hangolódását, kölcsönhatását. A halvány rózsáin alapon lefelé (és felfelé) nyújtózó, csorgó, halmozódó erőteljes ívelődés, szín-örvénylés tektonikus erők ideogrammaikat idézi fel. Visszatérése a korábbi évek képépítési technikájához, azt jelzi, hogy lát még „tartalékot” ebben a dominószzerű, (kocka) játékos, pulzáló, vörös-kék szín-és tér-foglalásban.

A szobrok, plasztikák közt is megtaláljuk a figura-tív és absztrakt kifejezőmódot. Mosonyi Tamás több művén fogalmazza meg a mulandóság, természeti erők roncsolódásának következményeit. A beroskadó

emberi arc (*Az idő arca*) vagy *Pillan-tás a mélybe* és az *Utolsó gesztus* – mind a leépülés, lerombolódás, az átváltozások drámai stádiumairól adnak hírt. Szabó Klarissza Médea a lágyított formákkal kísérletezik: a kő merevségét oldja – formai megoldásaival – hajlékony, lebbenékeny alakzatokká. A *Szabadulás III.* című plasztikája a szögletes négyzetből kitüremkedő erő(feszítés) látványát jeleníti meg, egyszerű, de erőteljes szobrászi megoldásokkal. Kuti László – aki több alkalommal dolgozott a gébárti és a szentgróti művésztelepeken, s munkái megtalálhatóak a gébárti szoborparkban – ismét nagyszerű kollekciónal van jelen. Míg korábbi munkáin a teljes, egész, zárt jelleg dominált, addig most a rés, a repedés, a hiba, a két jelenséget összekötő „hiány” megjelenítése válik domináns elemmé. (*Rés, Pár, Szerelem*) Ritecz Szilvia kerámia-palotaromokat mintázott rendkívüli érzékkel, áldozva a görög mitológiának is. (*Minosz király emlékére*) Archaikus formák játéka, a romformák ritmusa, a töredék-szépség elbűvölő hatása alól nehéz kivonni magunkat. A pécsi alkotók összetartásáról, művészi teljesítményéről tanúskodó vándorkiállítás nem állt meg Zalaegerszegen, tovább került: augusztus végén a szombathelyi, újra megnyílt, belvárosi Agóra Galériában kapott helyet, a Savaria játékok időszakában. A „pécsi szál” értékes (és életképes) kezdeményezés a kortárs képzőművészeti szerveződések, amúgy nem túl gazdag „szövedékében”.